

وہزیری پلانندان سہردانی ولاتی کوریای باشوردہکات و چہند
کۆبوونہوہیہک ساز دہکات

کاروچالاکییہکانی وہزارہتسی پلانندانان وہرزی چوارہمی سالی ۲۰۱۵

Activities & Achievements Report of Ministry of Planning - KRG

شوبات - ۲۰۱۶

كارو چالاكییه نهجامدراوهكانی وهزارهتی پلاندانان

حکومهتی ههریمی کوردستان
وهزارهتی پلاندانان

Activities & Achievements Report of Ministry of Planning

شوبات - ۲۰۱۶

ژماره (۲۲)

رپورتی کارو چالاکییهکانی وهزارهتی پلاندانان

لهم راپورتهدا

نهم راپورته (راپورتی کارو چالاکییهکان) بلاوگراوهیهکی وهرزیه، که ههمو سی مانگ جاریک له وهزارهتی پلاندانان دهردهچیت، تیایدا نهم کارو چالاکییه سهرهکیانه بهشیوهیهکی کورت و بوختکراو دهخاتهروو، که له ماوهیهدا نهنجامی داوه چ له لایهن خودی وهزارهتهوه یان به هاوکاری و ههماهنگی وهزارهتهکانی دیکهی حکومت و لایهنه ناوخویی و بیانیه پهیهوندیدارگان.

پییوسته بگوتیرت کهوا لهم راپورتهدا تنهنا نامازه به کارو چالاکییه سهرهکیهکان کراوه بهشیوهیهکی کورت، وه بؤ ههر وردهکاریهک یا بهکارهیانی داتاگان پییوست به گهراپانهوه دکات بؤ لایهنی پهیهوندیدار له وهزارهتی پلاندانان یا مالپهری وهزارت.

(www.mop-kg.org)

نامادهکردن: لیژنهیهک له وهزارهتی پلاندانان

e-mail address:
tayeab_abbasi@yahoo.com

کورتیهیهک دهریارهی وهزارهتی پلاندانان

نهم وهزارهته بهیپی یاساک ژماره (۷)ی سالی (۲۰۱۶)ی نهنومهنی نیشتیمانی کوردستان - عیراق دامهزراره، بهمهبهستی نامادهکردنی پلانهکانی پهرهپیدانی ههریم و پیسخستی لهرووی نابووری و کؤمه لایهتی و مرویی و روشنییهوه. ههروهها وهزارهتی پلاندانان به هاوکاری و ههماهنگی لهگهله وهزارت و دام و دزگاکانی دیکهی حکومت و گهرتی تایبته پلانه دریز و مامناوند و کورتخایهنهکان و پهرهپیدانی مرویی و پهیهوندیدارگان،

ههروهها پلانی بودجهی وهبههیانی حکومتی بهیپی چهند بنهمایهکی تایبته لهسهر ناستی ههریمی کوردستان ناماده دکات. وهزارت ههلهدهستی به نهجامدانی کرداری ناماری جیاجیا له ههریمدا بهتایبتهی نهوانهی که پهیهوندیدار به سههرزمیریه گشتیهکانی دانیشتونای ههریم و خانووهکان و رووپییوی نامادهی تایبته به گهرته جؤریه جؤرهکانی ههریمهوه ههیه، جگه لهمانی سهروه وهزارت ههلهدهستی به دانان و پهیرهوگردنی سیسته میکی نیشتیمانی بؤ پیوهرداری و کؤنترؤلی جؤرهکی له ههریمدا بهیپی ماسهفاتی عیراقی و جیهانی.

لهم ژمارهیهدا

- ◆ وهزیری پلاندانان سهردانی ولاتی کوریا باشور دکات و چهند کؤبوونهوهیهک ساز دکات ل^۲
- ◆ وهزیری پلاندانان و کونسولی گشتی چین، پتهوگردنی هاوکاری و ههماهنگی نیوان ههریمی کوردستان و چین تاوتویدهکن ل^۳
- ◆ وهزارهتی پلاندانان و ، بهرپیوهیهری ریختخراوی نیودهوهلتی بؤ کؤچ، رهوشی ناوارهکان تاوتویدهکن ل^۴
- ◆ وهزیری پلاندانان و بهرپررسی UNHCR له عیراق رهوشی ناوارهکانی ههریم تاوتویدهکن ل^۵
- ◆ وهزیری پلاندانان و یاریدهدهری سکرتری گشتی نهتهوه یهگرتووهکان بؤ کاروباری مرویی رهوشی ناوارهکانی ههریم تاوتویدهکن ل^۶
- ◆ وهزیری پلاندانان پیسوازی له سههرؤکی نهنستیتوی کهندهی بؤ حوکمرانی دکات ل^۷
- ◆ جیهه جیکردنی پرؤژی نوپکردنهوهی سیستمی تهندهرین له ههریمی کوردستان به هاوکاری لهگهله بانکی نیودهوهلتی ل^۸
- ◆ کؤبوونهوهو بریارهکانی لیژنهی تؤمارو پؤلینکردنی به لیژنهران ل^۹
- ◆ کاروچالاکییهکانی دهستهی پیوانهسازای کؤنترؤلی جؤری ل (۱۰-۱۲)
- ◆ دهستکردن به وهرگرتن وکؤکردنهوهی داتای نوئ له وهزارهتهکانی پهیهوندیدار به رهشوسای پلانی ستراتیجی ل^{۱۲}
- ◆ کاروچالاکییهکانی دهستهی ناماری ههریم ل(۱۳-۱۶)
- ◆ کؤریهندی گهشهپیدانی توانایی رووبهروو بوونهوهی ههیرانهکان ل^{۱۷}
- ◆ وؤرکسؤی پلانی بهردهوامی بهدیپهتانی ووزهی خاوین بؤ شارهکان ل^{۱۹}
- ◆ پیکهتانی بؤردیکی بالا له ههریمی کوردستان بؤ پهرهپیدانی مرویی ل^{۲۰}
- ◆ تاوتویدکردنی رهشوسای یاسای پاهیتان له فیدیو کؤنفراسیکدا ل^{۲۱}
- ◆ ۷۰۰ کانیدی تواناسازی به سههرکهوتوویی گهراپانهوه ل^{۲۲}

وەزىرى پلاندانان سەردانى ولاتى كۆرياي باشور دەكات و چەند كۆبوونەوہەيك ساز دەكات

ھۆ ، سەرۆكى ئاژانسى ھەماھەنگى نۆدەوئەتى كۆريا (كۆيكا) كۆبوويەوہ، كە تيايدا كارو چالاككەكانى ئاژانسى كۆيكا لە ماوہى رابردوو باسى ليوہ كرا لە چوارچيوہى پرۆژەى كيپا. شايانى باسە لەم كۆبوونەوہيەدا جەخت لەسەر ھاوكارى و ھەماھەنگى بەردەوام لەنيوان ھەردوولادا كرايەوہ.

لەلايەكى ترەوہ د. على سەردانى زانكۆى كۆنكوكى كرا ، لەدانىشتنىكىدا لەگەل د. سۆنگ ھى يۆنگ سەرۆكى زانكۆكە باس لە رۆلى زانكۆكە كرا لە پەرەپيدانى مرۆيى لە كۆمەلگەى كۆرى. جيى ئاماژەيە ھەماھەنگى زياتر لەنيوان وەزارەتى پلاندانان و زانكۆى كۆنكوك دووپات كرايەوہ .

مەبەست لەم سەردانە برىتى بوو لە پەرەپيدانى پەيوەندىيەكان لە روى پەرەپيدانى مرۆيى فەرمانبەرانى حكومەتى ھەريمى كوردستان كە زانكۆى ناوبرا بەشدارە لە جيىبەجيىكردى پرۆژەى كيپا.

نيوان پەيمانگاي (COTI) و وەزارەتى پلاندانان كرايەوہ، بۆ ئەم مەبەستەش ھەردوولا واژويان لەسەر نامەيەك كرا بۆ ريكخستنى كارو چالاككەكانى داھاتووى پەيمانگاكە بۆ ھەريمى كوردستان.

سەردانى دواترى بەرپيز وەزىرى پلاندانان لە ولاتى كۆريا بۆ پەيمانگاي تويزينەوہى كۆريا بۆ ژيىرخانى ئابوورى (KRIHS) بوو، كە تيايدا چاوى كەوت بە د. كيم جۆنگ ئون سەرۆكى پەيمانگاي ناوبرا و د. چەنگ ئيلھۆ بەرپۆبەرى سەنتەرى ھەماھەنگى بۆ پەرەپيدانى گشتى.

لەم سەردانەدا وپراى جەختكردەوہ لە پەيوەندىيەكان، باس لەو پيشكەوتنە كرا لە كۆرياي باشور لەرووى پەرەپيدانى ژيىرخان و يارمەتيدانى ھەريمى كوردستان.

لەدرژەى سەردانەكەى بۆ ولاتى كۆرياي باشور رۆژى ۲۰/۱۰/۲۰ وەزىرى پلاندانان لەگەل بەرپيز د. چۆى سەنگ

لەسەر بانگەيشتى فەرمى كۆرياي باشور ، رۆژى ۱۹/۱۰/۲۰۱۵ د. على سەردانى، وەزىرى پلاندانانى حكومەتى ھەريمى كوردستان سەردانى ولاتى كۆرياي باشورى كرا بە مەبەستى سازدانى چەند كۆبوونەوہەيك سەبارەت بە پرۆژەى ئەنستيتۆى كوردستان بۆ كارگيىرى گشتى (كيپا) و بەردەوامى و بەھيزكردى پەيوەندىيەكانى ھەردوولا. لە سەردانى يەكەميدا بۆ پەيمانگاي ناوەندى راھينانى فەرمانبەران (COTI) لەگەل د. ئوك دۆنگ - سوک سەرۆكى پەيمانگاكە كۆبوويەوہ كە تيايدا وەزىرى پلاندانان سوپاس و پيزانىنى خەلك و حكومەتى ھەريمى كوردستانى گەياندە ولاتى كۆريا، بۆ يارمەتيدانى ھەريمى كوردستان لەرووى پەرەپيدانى مرۆيى و بوارەكانى تر. لەلايەكى تر باس لەبەردەوامى پەيوەندىيەكانى

وهزیری پلاندانان و کونسولی گشتی چین، پته وکردنی هاوکاری و هه ماههنگی نیوان ههریمی کوردستان و چین تاوتویددهکن

لایهن، و دواتر باس له هاوکاریکرنی
ههریمی کوردستان کرا له بوارهگانی
ئابوری و ژیرخان و راهینان و
ههروهها یارمهتیدانی ئاوارهگان.
لهم بارهیهوه وهزیری پلاندانان
داوایکرد که هاوکاریهکانیان
بهردهوام بییت به تایبهتی له
ههلهومهرجیکی وهک ئیستا که
ههریمی کوردستان پیدا
تیپهپردهبییت له شهپری داعش و
قهیرانی دارایی و ئابوری و ههروهها
هاتنی به لیشاوی ئاوارهگان.
لهه کویتاییدا ههردوو لایهن
جهختیان لهسهه زیاتر پته وکردنی
هه ماههنگی بهردهوامی نیوانیان
کردهوه.

له ریکهوتی ۲۰۱۵/۱۰/۱۱ ، د.
علی سندی، وهزیری پلاندانانی
حکومهتی ههریمی کوردستان،
پیشوازیکرد له تان بانگلین،
کونسولی گشتی کۆماری چینی
میلی له ههریمی کوردستان، و
جیان فانگنینگ، جیگری
کونسول.
له کوپوونهوهیهکدا سهههتا باس
له پهیهههندیهکانی نیوان ههریمی
کوردستان و چین کرا و، وهزیری
پلاندانان سوپاسی حکومهت و
گهلی چینی کرد بو کردنهوهی
کونسولخانه له ههولپیر، که
ههنگاویکه بهرهه زیاتر برههوان
به پهیههندی نیوان ههردوو

وهزارهتی پلاندانان و ، به ریوه بهری ریخراوی نیوده وله تی بو کۆچ ، رهوشی ئاواره کان تاوتویده کهن

له ریکه وتی ۲۸/۱۰/۲۰۱۵،
د. علی سندی، وهزیری
پلاندانانی حکومهتی ههریمی
کوردستان، پیشوازی کرد له د.
تۆماس لوسهر فایس، به ریوه بهری
ریخراوی نیوده وله تی
بو کۆچ (IOM).
له کۆبوونه وهیه کدا باس له رهوشی
ئاوارهکانی ههریمی کوردستان کرا،
به تایبه تی پرۆسه ی
تۆمارکردنی گشتگیری ئاوارهکان
له سه ره جه م شارو شارۆچکهکانی
ههریمی کوردستان، که قۆناغی
یه که می تهواو کردوو. ههروهها
دهره نجامهکانی ئەم قۆناغه و
ههنگاوهکانی داهاوو تاوتویکرا.

وهزیری پلاندانان بهردهوامی
ئەم پرۆسهیهی به زۆر گرنگ
وهسف کرد، چونکه
به دهسته یانی داتا و زانیاری
زیاترو وردتر زۆر پیوسته بو
ئه نجامدانی هه لسه نگانندی
تهواوی رهوشی ئاوارهکانو،
باشتر ده ستانکردنی
پیداویستییهکانو، ههروهها
پلان دارشتن بو باشترکردنی
بواره سه ره کییهکانی وهک
تهندروستی و خۆراک و
حهوانه وهو په ره ورده و
کۆمه لایه تی تایبه ت به

ئاوارهکان. له لایه ن خۆیه وه
به ریوه بهری (IOM) ستایشی
پۆلی حکومه تی ههریمی
کوردستانی کرد بو
پاڤشتیکردنی بهردهوامی
ریخراوه نیوده وله تیهکان له
ئه نجامدانی کارهکانیان، ههروهها
ههردوولایه ن جهختیان له سه ر
هاوکاری و هه ماههنگی بهردهوام
کرده وه بو زیاتر به ره وپیشبردنی
کارهکانیان.

وەزیری پلاندانان و بەرپررسی UNHCR لە عێراق رەوشی ئاوارەکانی هەریم تاوتویدەکن

پلاندان سەبارەت بە چۆنیەتی
هاوکاریکردنی ئەم ناوچەییە و
نۆژەنکردنەوهی کە بە تەواوەتی
خاپوور کراوە لەلایەن تیرۆریستانی
داعشەوه. وەزیری پلاندانان جەختی
کردەوه کە پێویستە هەموو لایەنەکان
هەولەکانیان چڕبکەن و یەكبخەن بۆ
ئەوهی هەرچی زوو ئەم ناوچەییە
دوو بارە ئاوەدان بکریتهوهو، خەلکی
شەنگال بگهڕێنەوه زیدی خۆیان.
لە گۆتاییدا هەردوو لایەن جەختیان
لەسەر پتەوکردنی هاوکاری و
هەماهەنگی نیوانیان کردەوه بۆ باشتر
رێکخستنی کارو چالاکیەکانیان.

بەربەستانەش دەگهڕێتەوه بۆ
نەبوونی ئازانسێکی تایبەت بە
ئاواری ناوخیوسی هاوشیوهی
پەنابەرانی دەرگی. ئەمەش
وایکردوو کە کارەکانی تایبەت بە
هاوکاریکردنی ئاوارەکان بەسەر
ژمارەییکی زۆری رێکخراو و ئازانسێ
و لایەنی تر دابەش بکرین و لە
دەرەنجامدا دوو بارەبوونەوه و
بەریهکەوتنی کارەکانی
لێبکەوێتەوه. لە تەوههاریکی تردا
کۆمسیۆنی ناوبراو باسی لە
ئازادکردنی شەنگال کرد، بە تایبەتی
کە لە ئیستادا سەرقالی دارشتنی

لە ۲۳/۱۱/۲۰۱۵، د. علی سندی،
وەزیری پلاندانانی حکومەتی هەریمی
کوردستان، پێشوازی لە برۆنۆ جیدۆ،
بەرپررسی کۆمسیۆنی بالای پەنابەرانی
سەر بە نەتەوهیەگرتوووەکان
(UNHCR) لە عێراقو، جوزیف
میڤکس، بەرپررسی کۆمسیۆنی ناوبراو
لە هەریمی کوردستان، و شانندی
یاوهریان کرد.
لە گۆبوونەوهیەکدا باس لە دوایین
رەوشی ئاوارەکانی هەریمی کوردستان
کرا، هەر وهه کۆسپ و بەربەستەکانی
بەردەم بەرپۆهچوونی کارەکان
تاوتوێکرا. هۆکاری سەرگی بوونی ئەم

وهزىرى پلاندانان و يارىدەدەرى سكرتېرى گشتى نەتەوہ يەكگرتووهكان بۆ كاروبارى مرؤىى رەوشى ئاوارەكانى ھەرىم تاوتوئىدەكەن

ھەلومەرجى ھەرىمى كوردستان لەبەرچا و بگىرىت و تايبەتمەندى پىدېرىت، چونكە لە ئىستادا ھەرىمى كوردستان لە ھالەتى شەر و ئاشتى داىە كە لەلايەك رۈوبەرۈوى گروپى تىرۈرىستى داعش دەبىتەوہ و لەلايەكى ترەوہ پەناگەيە بۆ زياتر لە يەك مىيۈن ونيو ئاوارە و پەنابەر، كە ھەردووكان پىويستيان بە خزمەتگوزارى و ھاوكارى ھەيە كە لە ھىچ ولاتانى ناوچەكە بەم شىۋەيە نيە. ھەروەھا ھۆكارىكى تر ئەو قەيرانە دارايىيە بەھۆى بېرىنى بەشە بودجەى ھەرىم لەلايەن حكومەتى ناوئەندەوہ ھاتۆتە ئاراوہ. لە كۆتاييدا ھەردوو لايەن جەختيان لەسەر پتەوكردنى ھاوكارى و ھەماھەنگى زياتر كردهوہ بۆ باشتر رىكخستىن و بەرپۆدەچوونى كارو چالاكيەكان.

سەردانى يارىدەدەرى سكرتېرى گشتى نەتەوہ يەكگرتووهكان بۆ كارووبارى مرؤىى بۆ ھەرىمى كوردستان و عىراق دىت، بە مەبەستى بەسەركردنەوہى بارودۆخى ئاوارەكان لە عىراق، دوايىن رەوشى ئاوارەكانى ھەرىمى كوردستان و پلانىەكانى ھاوكارىكردن و دابىنكردنى پىداويستىەكانيان تاوتوئىكرا، ھەروەھا باس لە كىشە و بەربەستەكانى بەردەم بەرپۆدەچوونى كارەكان كرا. وهزىرى پلاندانان جەختى كردهوہ كە پىويستە

رىكەوتى ۲۰۱۵/۱۱/۳۰ د. على سدى، وهزىرى پلاندانانى حكومەتى ھەرىمى كوردستان، پىشوازى لە خاتوو كيونگ و كانگ، يارىدەدەرى سكرتېرى گشتى نەتەوہ يەكگرتووهكان بۆ كارووبارى مرؤىى و جىگرى رىكخەرى كارووبارى بەھاناھاتنى سەھەر بە نەتەوہ يەكگرتووهكان، و لىزا گراند، جىگرى نوينەرى تايبەتى سكرتېرى گشتى نەتەوہ يەكگرتووهكان لە عىراق، و شاندى يامەريان كرا. لە كۆبوونەوہ يەكەدا كە لە ميانەى

وەزیری پلاندانان پيشوازی له سه رهۆکی ئه نستیتۆی كه نه دی بو حوكمهرانی ده كات

ههروهها به مه بهستی جیبه جیکردنیان
ئه نستیتۆی ناوبراو به نیازه
نوسینگه یهك له ههولیر بکاته وه.
وەزیری پلاندانان ئهم پرۆژانه ی به
گرنگ وهسـفکردو رایگه یاند که
پێویسته له کاتی ئه نجامدانان
هه لومه رچی ئیستای هه ریمی کوردستان
و عیراق له به رچاو بگه رین.
له گۆتاییدا هه ردوو لایه ن جه ختیان
کرده وه له سه ر هاوکاری و هه ماهه نگی
زیاتر بو جیبه جیکردنی پرۆژه کان به
باشترین شیوه.

هه ریمی کوردستان و عیراق، له
نیوانیدا ئه نجامدانی دوو پرۆژه به
هه ماهه نگی له گه ل وهزاره تی
پلاندانان، که یه که میان تایبه ته به
لامه رکه زیه تی دارایی و پرۆژه ی
دووهمیش په ره پیدانی تواناکان له
بواری هاوکاری مـرۆی
له خۆده گه ریت.
شایه نی باسه ئهم دوو پرۆژه یه
ماوه ی سـ سـ سال ده خایه نیـت و
له لایه ن حـکومه تی که نه داوه
ته مویل ده کـرین.

له ۲۰۱۵/۱۲/۱۳، د. علی سندی،
وەزیری پلاندانانی حـکومه تی
هه ریمی کوردستان، پيشوازی کرد
له خاتوو ماری ئه نتوانیـت فـلۆمیان،
سه رهۆکی ئه نستیتۆی که نه دی بو
حوكمهرانی، و سـتـیـفـن تـیـرنی،
به رپـیـوه به ری جیبه جیکاری
پرۆگرامی حـوكمهرانی، و لۆریان
کۆل، به رپـیـوه به ری سـه رچـاوه
مـرۆیبه کان له ئه نستیتۆی ناوبراو.
له گۆبـوونه وه یه که دا باس له
هاوکاری حـکومه تی که نه دا کـرا بو

جێبه‌جێکردنی پرۆژەى نوێکردنەوه‌ى سیستەمى تەندەرىن له هەریەمى كوردستان به هاوکاری له‌گه‌ڵ بانكى نیۆدەولەتى

جگه لهو كارانهى سه‌ره‌وه، لیژنه‌ى (نوێکردنەوه‌ى سیستەمى تەندەرىن له هەریەمى كوردستان)، خۆپێندنەوه‌و دیراسه‌ى ره‌شنووسى یه‌كه‌مى دوو به‌لگه‌نامه‌ى تری بواری گریبه‌سته گشتیه‌كانى ته‌واوكردوو كه بریتین له:

١) به‌لگه‌نامه سـتاندارده‌كانى جێبه‌جێکردنى كار (Standard Bidding Documents for Works).

٢) به‌لگه‌نامه سـتاندارده‌كانى چه‌سپاندنى شیاویى پێش‌شوه‌خت (Prequalification).

ئهم دوو به‌لگه‌نامه‌یه له كۆتایى مانگی شوباتى داها‌توو ته‌واو ده‌بی‌ت و گشتاندنى بۆ ده‌كریت بۆ وه‌رگرتنى تێبینه‌كانى وه‌زاره‌ت و لایه‌نه‌كانى تری حكومى و كه‌رتى تايبه‌ت.

گریبه‌ستکردن بۆ دا‌بین‌کردنى كا‌لا. ٤. به‌لگه‌نامه سـتاندارده‌كان بـۆ هه‌لبژاردنى راوێژكاران.

٥. راپۆرتى یه‌كگرتوو بـۆ هه‌لسه‌نگاندنى تەندەره‌كان له هه‌ردوو بواری (دا‌بین‌کردنى كا‌لا و جێبه‌جێکردنى كار).

٦. راپۆرتى یه‌كگرتوو بۆ هه‌لسه‌نگاندنى تەندەره‌كان و هه‌لبژاردنى راوێژكاران.

٧. به‌لگه‌نامه سـتاندارده‌كانى كرىن (المشتریات) و راپۆرتى هه‌لسه‌نگاندنى ئۆفهره‌كان.

٨. به‌لگه‌نامه سـتاندارده‌كان له‌گه‌ڵ (Road Map) بـۆ دیزاین‌کردنى وی‌بسایته‌ى یه‌كگرتوو تايبه‌ت به‌ بواری گریبه‌سته گشتیه‌كان.

پرۆژەى نوێکردنەوه‌ى سیستەمى تەندەرىن له هەریەمى كوردستان كه له‌لایه‌ن لیژنه‌یه‌كى وه‌زارى تايبه‌تمه‌ند و به سه‌ره‌رشته‌ى وه‌زاره‌تى پلاندانان و به هه‌ماهه‌نگى له‌گه‌ڵ بانكى نیۆدەولەتى جێبه‌جێ ده‌كریت، تا ئیستا زیاتر له ٧٥% ى كاره‌كانى ته‌واو كردوو كه بریتین له نووسین و دا‌رشته‌ى ئهم به‌لگه‌نامه‌ى لای خواره‌وه:

١. رێنماییه‌كانى جێبه‌جێکردنى گریبه‌سته گشتیه‌كان.

٢. پاشكۆى رێنماییه‌كان كه تايبه‌ته به گریبه‌سته‌كانى هاوبه‌ش له نیوان هه‌ردوو كه‌رتى گشتى و تايبه‌ت — Public Private Partnership- PPP

٣. به‌لگه‌نامه سـتاندارده‌كانى

كۆبۈنە ۋە ۋەزىرەكانى لىژنەى تۆمارو پۆلىنكردىنى بەلىندەران

پۆلىن رەتكراۋەتەۋە بە ھۆى ھەبوونى كەم و كورپى لە بەلگەنامە پىشكەشكراۋەكان. جگە لەمانەش بەرپۆەبەرايەتى پۆلىنكردىنى بەلىندەران ھەر لە وهرزى چوارەمى ئەمسالدا ھەئساۋە بە نوپكردەنەۋەى ناسنامەى پۆلىنكردىنى بۇ (۱۱۲) كۆمپانىيا و بەلىندەران، ۋە داۋاكارى نوپكردەنەۋەى ناسنامە بۇ (۶) كۆمپانىيا و بەلىندەرى رەتكردۆتەۋە، بەھۆى ھەبوونى كەم و كورپى لە داۋاكارىيەكانيان.

سەرەراى ئەم كارانەى سەرەۋە، رۆژانە كارە ئاسايەكان ئەنجام داراون، كە برىتىن لە ۋەلامدانەۋەى گشت وەزارەت و لاپەنەكانى حكومى و رەزامەندىدان لەسەر فرۆشتنى پشكى ھاوبەشان و دامەزرىنەرانى كۆمپانىياكان دواى دىراسە كرىنى دۆسىيەكانيان.

لە دامەزرىندىنى كۆمپانىياكانى دەرھىناۋە.

لە لاپەكى ترەۋە لەم ماۋەيەدا (۱) يەك كۆمپانىيا خراۋەتە لىستى رەش و (۱) يەك كۆمپانىياش لە لىستى رەش دەرھىناۋە. بەمەش كۆى گشتى كۆمپانىيا و بەلىندەران كە لە ئىستادا لە لىستى رەشدا دەكاتە (۵۴). ئەمەۋ داۋاكارى وەزارەتى پەرورەدە بۇ دانانى ناۋى (۳) سى كۆمپانىيا لە لىستى رەش رەتكراۋەتەۋە، ۋە ئىستا دۆسىيەى (۷) حەوت كۆمپانىيا لە زىر و ردىبىنى دايە بۇ دانانان لە لىستى رەش، لەلايەكى ترەۋە داۋاكارى (۴) چوار كۆمپانىيا و بەلىندەران بۇ ۋەرگرتن يان بەرزكردەنەۋەى پەلى

بەھۆى ئەو قەيرانىيە دارايىيەى رۈۋبەرۋى ھەرىمى كوردستان بوۋەتەۋە چالاكىيەكانى بەرپۆەبەرايەتى پۆلىنكردىنى بەلىندەران لە وهرزى چوارەمدا لە كزبوندايە، بۆيە لىژنەى تۆمارو پۆلىنكردىنى بەلىندەران لە سى مانگى وهرزى سىيەمى ئەمسال لە جىياتى (۶) كۆبۈنەۋە، تەنھا (۴) كۆبۈنەۋەى ئاسايى ئەنجامداۋە، كە لە ئەنجامدا (۱۰) كۆمپانىيا و بەلىندەرى پۆلىنكردوۋە و پەلى پۆلىنى (۱۱) كۆمپانىيا و بەلىندەرى ترىشى بەرزكردۆتەۋە، ۋە پەلى پۆلىنى (۳) سى كۆمپانىياش ھەئەشاۋەتەۋە.

لىژنەى پۆلىنكردىنى لەسەر داۋاكارى خاۋەن كۆمپانىياكان، ۋە بە ھۆى پىشكەشكردىنى كارى ئەنجامدراۋى پىۋىست، (۵) پىنج ئەندازىارى ھاوبەش

وهرزى چوارەم (تشرىنى يەكەم - تشرىنى دووم - كانونى يەكەم) - ۲۰۱۵

۶. لە بەرپۆەبەرايەتى پيوانەسازى چوارەم ۲۰۱۵ (۷۳۷,۵۸) تەنى جگەرەش برىتى بوو لە (۶۰۷) و كۆنترۆلى جۆرى دەھۆكىش برى مەوادى ھاتوو جگەرە بو وهرزى گونجاو (نەگونجاو) یش نیه.

كۆى مەوادى ھاتوو لەمەرزەكانى باشماغ ، پەروپزخان ، ئىبراھىم خلیل ، حاجى ئۆمەران لە وهرزى چوارەم سالى ۲۰۱۵ كە برىتین لە: (پاككەرەو ، مەوادى بىناسازى ، مەوادى كارەبا ، مەوادى چىشتخانە، مەوادى پلاستىكى ، يارى مندالان ، مەوادى سيارات)

بېرى ھاتوو / دانە		بېرى ھاتوو / كارتۇن			بېرى ھاتوو / تەن			
لەناوبراو	پىگەپىندراو	پىگەپىندراو	لەناوبراو	پىگەپىندراو	پىگەپىندراو	لەناوبراو	پىگەپىندراو	پىگەپىندراو
نیه	155	351683	نیه	62	9982198	1,72	8093,81	517389661,80

بېرى كۆكرارەوى بېرونامەكانى (BALTIC ،COTECNA,SGS,B.V,TUV) بۆ مانگى (۸، ۱۱، ۱۰، ۹، ۸) سالى ۲۰۱۵ كە لەخوارەو دەيارى كراو

بېرونامەكان	ژمارەى بېرونامەكانى پىگە پىندان	ژمارەى بېرونامەكانى پىگەپىندەدان
SGS	5071	12
BV	4090	177
TUV	1381	2
COTECNA	466	0
Baltic control	362	74
گشتى	11270	265

خشتەى پشكىنىنى ئەنجامدراو لە تاقىگەكانى بەرپۆەبەرايەتى پيوانەسازى و كۆنترۆلى جۆرى ھەولپىرو دەھۆك و سلىمانى (خوارەمەنى ، ئاو ، جوانكارى ، پاككەرەو ، جگەرە....)

ناوى شوپىن	كىمىيا		فىزىيا		بايۆلۇجى	
	گونجاو	نەگونجاو	گونجاو	نەگونجاو	گونجاو	نەگونجاو
تاقىگەى پيوانەسازى و كۆنترۆلى جۆرى ھەولپىر	22	2	117	19	نیه	نیه
تاقىگەى ب.ك دەھۆك	351	10	494	48	166	10
تاقىگەى ب.ك سلىمانى	278	2	85	19	30	نیه
گشتى	651	14	696	86	196	10

ھۆبەى خشل (ب. پېوانەسازى و كۆنترۇلى جۆرى (ھەولېر ، سلىمانى ، دھۆك) جۆرى كاروچالاكىيەكانى ھۆبەى ھونەرى (ھەولېر- سلىمانى - دھۆك) لە (وهرزى چوارەم)ى سالى ۲۰۱۵

دھۆك	سلىمانى	ھەولېر	جۆرى كاروچالاكى
9	5	10	دەرھىنانى مۆلەتى زىرىنگرى
-	-	-	دەرھىنانى مۆلەتى فرۇشتى زىر بە كۆمەل
4	-	1	دەرھىنانى مۆلەتى وەرشەى زىر
-	-	5	تازەكردنەھوى مۆلەتى زىرىنگرى
-	-	-	تازەكردنەھوى مۆلەتى فرۇشتى زىر بە كۆمەل
-	-	-	تازەكردنەھوى مۆلەتى وەرشەى زىر
249,230	5019,070	5924,028	پشكىننى خشى ھاوردە
دووسەد و چل و نۇ كىلۇو	پىنج ھەزا و نۇزدە كىلۇو ھەفتا	پىنج ھەزارو نۇسەد و بىست و چوار كىلۇ و بىست و ھەشت گرام	
دووسەد و سى گرام	گرام	گرام	
14	53	40	پشكىننى پىسولەى فرۇشتى زىر
16	7	15	پشكىننى دوكانى وەرشەو زىرىنگرى
15	53	22	كىشكردى تەرازوو
2 جار	4 جار	-	سەردانى لىژنەى چاودېرى بازار
1600 گرام	3000 گرام	-	زىرى پشكىنراو لە لاىان لىژنەى چاودېرى
13 زىرىنگر	2 زىرىنگر	11 زىرىنگر	تافىكردنەھوى زىرىنگران و خاوەن وەرشەكان

دەستكردن بە وەرگرتن وكۆكردنەھوى داتى نوى لە وەزارەتەكانى پەيوەندىدار بە رەشنىسى پلانى ستراتىجى

لەزىر تىشكى ئەو گەشەسەندىنەدا وەزارەتى پلاندانان ، لەسۆنگەى بەرپرسىارىيەتەكانى واى بىنى لە رېڭاى بەرنامەى پلاندانانى ستراتىجى ، پىرۇسەكانى گەشەپىدان ، چوارچىو بەندى بۇ بكت. تىيدا ئەم وەزارەتە يەكەم رەشنىسى پلانى ستراتىجى سەرانسەرى بۇ (پىنج سال)ى داھاتوو (۲۰۱۶-۲۰۲۰) دارشت بەشئۆھەيك پشت بېسەستتە دىدىكى روون بۇ نائىندە و شىكردنەھويەكى گشتگىرانەش بۇ دۇخى ھەرىمى كوردستان ئەنجام بدات. ئەم رەشنىسە پلانى لە نامادەكردنىدا پشنى بەستوو بە كۆمەلىك دىكومىنت لەپىش ھەمويانەو دىدگى ھەرىمى كوردستان بۇ سالى ۲۰۲۰ كە نامادەكراو لەلايەن وەزارەتى پلاندانان. وە ئىستا ئەم رەشنىسە كۆتاي پىھاتوو و نامادە كراو.

◆ بەشدارى كردنى بەرپىز بەرپىوہبەرى گشتى پلاندانانى ستراتىجى ئەندازىار (نوزاد توفىق) لە وۆركشۇپىك دەربارەى (ناو و پىرۇژەكانى ناو)

- ◆ لە عىراق و كوردستان كە لە بەروارى ۲۰۱۵/۱۲/۱۴ (الوكالة الفرنسية للتنمية) لە ولاتى ئوردن رېكى خستبوو.
- ◆ بەشدارى كردن لە كۆبوونەھوى تايبەت بە (سىياسەتى بەكارخستىن لە ھەرىمى كوردستان) كە لە وەزارەتى كار ئەنجام دەدرىت.
- ◆ بەشدارى كردن لە كۆبوونەھوى (ئەنجومەنى دادوهرى) كە نوپىنەرى وەزارەتەكان لەخۇ دەگرىت بۇ دانانى ستراتىجىيەتى پەرەپىدانى دەسلەت و سىستەمى دادوهرى لە ھەرىمى كوردستان.

وۆرکشۆپی پلاندانانی هاوچهرخ بۆ به کارهینانی وزه ی ژینگه پاریزی

سهروۆکی دهستهی ناماری ههریمی کوردستان به شداری کرد له وۆرکشۆپی تابهت به ناوی (پلاندانانی هاوچهرخ بۆ به کارهینانی وزه) که له لایهن ریکخراوی UNDP وه ریکخراوو له ئیستانبول له نیوان (۱۳-۱۴)/۱۲/۲۰۱۵ نوینه رانی پاریزگاکانی ههریمی کوردستان و چهند پاریزگایهکی تری عیراق به شدارییان کرد له وۆرکشۆپه، تیایدا ئەزموونی چهند ولاتیگ له پلاندانان بۆ به کارهینانی وزه ی ژینگه پاریزی خرایه پروو.

ههروهها سهروۆکی دهستهی نامار ناماژهی دا به ریکهوتنی COP21 له پاريس که ۱۹۶ ولات واژۆیان له سههه کرد له ۲۰۱۵/۱۲/۱۲ تابهت به پاراستنی زهوی له بهرزبوونهوهی پلهی گهرما بۆ زیاتر له ۲ پله تا کۆتایی ئەم سهدهیه.

کۆبوونهوهی به دواداچوون له سههه پیشکهنهکانی سیستهمی نامار له دهستهی نامارو دهزگای ناوهندی نامار/ بهغدا

رۆژانی (۱۶، ۱۷)/۱۲/۲۰۱۵ به نامادهبوونی سهروۆکی دهستهی ناماری ههریم و سهروۆکی دهزگای ناوهندی/ بهغدا کۆبوونهوهی به دواداچوون له سههه پیشکهنهکانی به دیکراو له پرۆژهی (نوێکردنهوهی سیستهمی نامار) که به هاوکاری ریکخراوی UNFPA له ماوهی ۳ سالی رابردوو جیبه جی کره.

ئهم پرۆژهیه له لایهن شارهزایانی کۆمپانیای GOPA ئه لمانی جیبه جیکراو تیایدا (۵۷) سهردان له لایهن شارهزایانی نیوده له تی ئه نجامدرا. که ۹ شارهزا بوون له ولاتانی:

(ئایسلندا، ئیتالیا، تورکیا، فه رهنسا و فه له ستین)، ههروهها له م کۆبوونهوهیه بریاردرا ئه و بابته تانهی ماون له چوارچۆیهی پلانی پرۆژه که له کۆتایی سالی ۲۰۱۵، ههول بدری جیبه جی بکرین تاوهکو سوود له و زانیاریانهی که وه رگیرا و وه رگیریت و نه فه وتین.

کردنهوهی خولی راهینان بۆ روویۆی هیزی کار

له رۆژانی سی شهممه تا کو پینج شهممه (۲۹-۳۱)/ ۲۰۱۵/۱۲ خۆی راهینانی سهههه رشتیار، سهروۆک تیم و توێژه رانی مهیدانی له روویۆی هیزی کار بۆ سالی ۲۰۱۵ له ههریمی کوردستان، به هاوکاری ریکخراوی نیوده وه له تی

روونکردنه وه له سه ر پووپیوی کۆمپانیاکانی گهشت و گوزار

له چوارچیوهی پلانی جیبه جیکردنی رپووپیوی سالانهی بهشی گواستنه وهو گه یاندن بۆ سالی ۲۰۱۳ وه جیبه جیکردنی له سالی ۲۰۱۴ به هاوکاری و هه ماههنگی له گه ل دهزگای ناوهندی ئاماری به غذا CSO وه خولی مهشق و راهینان ئه نجامدرا به به شداریوونی به رپوه به رایه تیه کانی ئاماری پاریزگاکانی ههریمی کوردستان به مه به سستی شیکردنه وهی (فۆرم). ئامانجی ئهم راپۆرته گه یشتنه به داتا و زانیاری له سه ر ژماره ی کۆمپانیاکان و ژماره ی کریکاران بۆ زانیاری داها تی به ده سته اتوو که پیکهینه ری داها تی خاوه ن کۆمپانیاکانه که کاریگه ری هه یه له سه ر داها تی نیشتمانی.

ده رکردنی راپۆرتی ئۆتۆمۆبیله کانی که رتی تاییه ت

ده رکردنی راپۆرتی ئۆتۆمۆبیله کانی که رتی تاییه ت که تۆمارکراون له به رپوه به رایه تیه کانی ها توو چۆی پاریزگاکانی ههریم بۆ سالی ۲۰۱۴، به هاوکاری له گه ل به رپوه به رایه تیه کانی ها توو چۆی پاریزگاکان. ئامانجی ئهم راپۆرته بۆ گه یشتنه به داتا و زانیاری له سه ر ژماره ی ئۆتۆمۆبیله کان به گویره ی جۆری ئۆتۆمۆبیل (نه فهر هه لگر، باره لگر) وه جۆری سوته مه نی به کارها توو (به نزی، دیزل) وه هه روه ها ئۆتۆمۆبیله کان به گویره ی سالی دروستکردنیان.

خولی چه مکه کانی ئامارو پرۆگرامی شیکردنه وهی ئاماری SPSS

به مه به سستی به رز کر نه وهی ئاستی زانستی فه رمان به رانی ده سته ی ئاماری به تاییه ت فه رمان به ره گر یبه سته کان تیمی ده سته ی ئامار که پیکهاتبوو له به رپزان (رقیب بهاء الدین محمد) سه رۆکی به شی شیکردنه وهی داتا، وه (شوان عباس خضر) سه رۆکی به شی کۆمه لایه تی، هه لسا به کردنه وهی خولی چه مکه کانی ئامارو پرۆگرامی شیکردنه وهی ئاماری SPSS له دیوانی ده سته ی ئامار که ماوه ی (۱) هه فته ی خایاند له رۆژانی (۱۱/۲۹) تا (۱۲/۳) ۲۰۱۵، رۆژانه له کاتژمیر ۹-۱۲ ی به یانی.

UNFPA، به رپوه چوو.

له ده سته یکی خوله که دا، به رپز سه رۆکی ده سته ی ئاماری ههریم، ئاماژه ی دا به گرنگی رپووپیوه که و پیویستی هه بوونی نیشاندهره تاییه ته کانی په یوه ست به دۆخی کارو بیکاری له ههریمی کوردستان، به تاییه ت له م بارودۆخه ئابووری و داراییه ی که ئیستا ههریمی کوردستان پیدایا تیده په رپت. هه روه ها جه خت کرایه وه له سه ر نه وهی نه و داتا پانه ی که له کاری مه یاندیدا کۆ ده کری نه وه رهنگدانه وهی واقع بن و به رپک و پیک و به ئه مانه ت و دلسۆزیه وه کاره کان به رپوه بچن. جیگای ئاماژه پیکردنه که خولی مهشق و راهینان له هه مان کاته دا له هه موو پاریزگاکان و نیداره کانی ههریم به رپوه چوو.

خولی: (الانتاج الأحصائي)

به مه به سستی باشتکردنی کاره کان ده رباره ی سیسته می چاکسازی ئامار، ده سته ی ئاماری ههریم به شداریکرد له خولی (الانتاج الاحصائي) که له به روار ی (۱۹-۲۲) // ۲۰۱۵/۱۲ ی نه نجامدرا، له م خوله دا فه رمان به رانی ده سته ی ئامارو ده زگای ناوهندی ئامار له به غذا به شدار بوون که به هاوکاری رپکخرای UNFPA و کۆمپانیای GOPA به رپوه چوو، که تیایدا باس له چۆنیه تی کارکردن له سه ر هه نگاوه کانی نه و رپووپیوانه ی نه نجام ده درین که به پیی پیوه ری (GSBPM) بی و به شیوه ی ستانده ردی جیهانیش بی ت.

١٨ فهريمانبهر له لايهن وانهببيران (رقيب بهاءالدين محمد) له خو گرتبوو. زماره ي به شداربووانى خوله كه پيگهاتبوون له نهه خو له كوهمه ليك بابته ي نامارى و شيكرده وه ي نامارى

فهريمانبهرانى دهسته به شداربووون لهه خو له، تيايدا باس له چوئيه تى كاركردن لهه و بابته و ناساندنى بابته ي (Meta Data) به هه موو فهريمانبهران گرا، وههروهه باس له سه ر نهه كارانه گرا كه تا ئيستا نهه نجامدراون له سه ر نهه بابته كه يه كيكه له بابته كانى سيسته مى چاكسازى نامار.

كرده وه ي خو لى Meta Data

خو لى Meta Data له به روارى ٢٠١٥/١١/١٧ له لايهن تيمى كارى (Meta Data) كه فهريمانبهرن له دهسته دا به رپوهه چوو، وه له ماوه ي ٣ روژدا هه موو

نرخى به كاربهر له سه ر ناستى هه ريئى كوردستان و پاريزگان بؤ مانگى نه يلولى ٢٠١٥ CPI FOR KURDISTAN REGION FOR SEP - 2015

Division	KR	Duhok	Suly	Erbil	گرووبه كان
Food and Non-Alcoholic Beverages	160.0	167.0	151.5	165.9	خواردن و خواردمه نه ي
Alcoholic Beverages, Tobacco	128.6	117.1	131.9	131.2	خواردمه نه ي كحوليه كان و توتن
Clothes and Footwear	147.9	142.9	134.2	166.5	جل و بهرگ و پيلاو
Housing, Water, Electricity	104.0	113.0	98.1	105.7	كرئى خانوو ناو و كارمباو سووته مه نه ي
House Supplies , Appliances & Maintenance	127.3	129.3	116.8	138.4	پيداويسته يه كانى ناو مان و چاككرده وه
Health	227.6	159.3	238.0	253.8	تهندروستى
Transportation	108.8	95.1	134.3	87.2	گواسته وه
Communications	84.8	91.5	82.8	83.3	په يوه ندى
Recreation and Culture	103.5	99.9	114.1	93.4	روشه نبيرى
Education	252.8	212.9	224.9	307.1	پهروه ده
Restaurants	164.9	127.1	160.5	191.2	چيشته خانه كان
Miscellaneous Sevices and	150.5	163.7	146.9	147.2	كه ره سه و خزه مه ت گوزارپه جه جوړاو جوړه كان
General Index Number	149.6	144.3	141.5	161.9	تپكرى گشتى

کۆرهبه ندی گه شه پیدانی توانایی رووبه پروو بوونه وهی قهیرانه کان

سوریا) بهرپۆه چوو ، ئهمه جگه له بهشداری نوینهرانی بالای نازانسهکانی نهتهوه یهگرتوووهکان و ریکخراوه نیودهولهتی و ناوخۆیییهکان. له ماوهی کۆرهبه ندهکهدا بهرپۆه بهری گشتی هاوکاری و ههماههنگی پهره پیدان تیشکی خسته سهر بارودۆخی ههریمی کوردستان و هاوکاری خه لگی و حکومهتی کوردستان و پشتگیری پپویست بۆ رووبه پروو بوونه وهی قهیرانی ئاوارهکان له ههریمی کوردستان.

له ریکه وتی (۸-۹) / ۲۰۱۵ / ۱۱ / ۲۵ بهرپۆه بهری گشتی هاوکاری و ههماههنگی پهره پیدان (حیدر مصطفی سعید) به نوینهرایهتی و مزارهتی پلاندانان، بهشداری له کۆرهبه ندیکی دوو رۆژیدا کرد که (UNDP) له ولاتی ئوردن ئه نجامیدا بهمه بهستی گفتوگۆ دهربارهی بهرنامهی نویی تایبتهت به (توانای رووبه پروو بوونه وهی قهیرانهکان)، به بهشداری نوینهرانی ولاتانی (عیراق، ئوردن ، لوبنان، میسر، تورکیا،

گرفتهکانیان. مه بهستی سهرهکی ئهم ئاههنگه پیشاندانی هاریکاری و پهره پیدانی په یوهندی هاو رپیهتی و هاوکاری نیوان کوردستان و کۆریا بوو، ههر دوو لایهن ئاماده بوونی کۆری و کوردستانی، جهختیان له سهر گرنگی و پپویستی بهردهوام بوونی هاوکاری و ههماههنگییان کرد به مه بهستی بههیز کردن و پپسخستی حکومهتی ههریمی کوردستان .

نژانسی کۆیکا و کۆمه لهی دهر چووانی خولهکانی کۆیکا ئاههنگی کۆتای سالیان بهرپۆه برد

له ریکه وتی ۲۰۱۵ / ۱۱ / ۲۵ ئۆفیس کۆیکا له ههولپرو کۆمه لهی دهر چووانی خولهکانی کۆیکا له ژیر چاودیری کۆیکا و مزارهتی پلاندانان، له هۆلی (بیست ئین اربیل) ئاههنگی کۆتای سالیان بهرپۆه برد. ئاههنگه که به پیشکeshکردنی جهند وتاریکی به خیر هاتن و پیرۆزبایی له لایهن بهرپۆز (لیم بیونگ) بهرپۆه بهری ئۆفیس کۆیکا له ههولپرو بهرپۆز (حیدر مصطفی سعید) بهرپۆه بهری گشتی هاوکاری و ههماههنگی پهره پیدان و سهروکی کۆمه لهی دهر چووانی خولهکانی کۆیکا و بهرپۆز (نهرۆ سعید) راوێژکاری وهزیر له و مزارهتی پهروه دهستی پیکرد. پرۆگرامی ئاههنگه که پیکهاتبوو له خوانی ئیواره هه ندیك نمایشی کلتوری و ئه کادیمی و پیشاندانی ئهزموونی بهشداری بووانی خولهکانی کۆیکا و ئاگۆرکردنی کۆمه لیک بیرو را له سهر ئهزموونی بهشداری بووان له کۆریا و

دابين بىكات بۇ پەيمانگى نابينايان ، لە رېكەوتى ۲۰۱۵/۱۱/۱۶ بە ئامادەبوونى بەرپىز (لىم بىونگ) بەرپۆەبەرى ئازانسى كۆيكا و بەرپىز (حيدر مصطفى سعيد) بەرپۆەبەرى گشتى ھاوكارى و ھەماھەنگى پەرەپىدان و بەرپىز (حسن يوسف كريم) بەرپۆەبەرى پەيمانگى نابينايان ئەو بىرە پارەيە رادەستى پەيمانگا كرا بە مەبەستى دامەزاندنى ستۆديويەك بۇ قوتابىە نابينانگان كە ژمارەيان (۱۱۳) قوتابىە لە پۆلى (۱-۹) بنەرەتى.

ۋۆركشۆپى بەرپۆەبەردى مەلمانى لە رېگەى دانۇستان و نىۋەندگىرى

بەشدارى كردنمان ۋەك نويىنەرى بەرپۆەبەرايەتى گشتى ھاوكارى و ھەماھەنگى پەرەپىدان لە ۋۆركشۆپىك لە ژپىر ناونىشانى (بەرپۆەبەردى مەلمانى لە رېگەى دانۇستان و نىۋەندگىرى) كە لە لايەن رېكخراوى (IOM) ساز كرابو لە رېكەوتى(۹-۱۲)/۱۱/۲۰۱۵ لە ھۆتپل كانىۋن لە شارى ھەولپىر، چەندىن لايەنى جيا جيا لە ھەرپىمى كوردستان و ناوچەكانىترى عىراق بەشداربووى ئەم ۋۆركشۆپە بوون . ئامانچ لەو ۋۆركشۆپە پيشاندانى چۆنيەتى دانۇستان و نىۋەندگىرى كردن بوو لە نىۋان ئەو كەس ولايەنانەى كە كىشە و مەلماننىيان لە نىۋان دايە ھەرۋەھا ھەولدىرا ئەو بابەتە بىكرىتە ھەويىنىك بۇ يارمەتىدانى ئاۋارەكان بۇ ئەۋەى بتواندىت كىشە و گىرەفەكانىيان چارەسەر بىكرىت.

زانستى، مەزگۈل پەرۋەردە، مەزگۈل سىمى، سىرۋىتىيەكان، مەزگۈل كار و كاروبارى كۆمەلەيەتى، مەزگۈل پلاندىنان، دەستەى و بەرھىنان ، ژوورى بازىرگانى و پىشەسازى) . بە مەبەستى دلتىابوون خاۋەندارىتى پىرۋەى راپھىنان و راپھىنانى تەكنىكى پەرۋەردەى و گونجانىيان لەگەل بازارى كار .

چەند كۆبوونەۋەيەكى يەك لە دۋاى يەك سەبارەت بە سىياسەتى دانىشتۋان و نىشتەجىكردن

لە رېكەوتى (۲۰۱۵/۱۰/۲۹ تا - ۲۰۱۵/۱۱/۶) لە ھۆلى كۆبوونەۋەكانى مەزگۈل پلاندىنان رېكخراوى (UNFPA) بە ھەماھەنگى لەگەل مەزگۈل پلاندىنان، چەندىن كۆبوونەۋەيان ئەنجامدا لەگەل مەزگۈل پەرەپىدانەكان بە بابەتى (سىياسەتى دانىشتۋان و نىشتەجىكردن) تايبەت بە ھەرپىمى كوردستان بىرىتى بوون لە (مەزگۈل خويىندىن بالە، مەزگۈل پەرۋەردە، مەزگۈل كار و كاروبارى كۆمەلەيەتى، مەزگۈل رۆشنىبرى و لاۋان، مەزگۈل ئەۋەقاف و كارو بارى ئايىنى، دەستەى ۋەبەرھىنان) .

مەبەست لەم كۆبوونەۋەش گىتوگۆكردن بوو لەسەر پىرۋەى (سىياسەتى دانىشتۋان) و پلاندىنان بۇ ئەنجامدانى يەكەمىن كۆنفراسى سىياسەتى دانىشتۋان و نىشتەجىكردن لە ھەرپىمى كوردستان.

يارمەتىدانى پەيمانگى نابينايان لە لايەن ئازانسى كۆيكا كۆرى

دۋاى ھەولدىنىكى زۆر ب.گ ھاوكارى ۋە ھەماھەنگى پەرەپىدان تۋانى بە ھاوكارى لەگەل ئازانسى كۆيكا بىرى (\$ ۵۰۰۰) پىنچ ھەزار دۆلارى ئەمىرىكى ۋەك يارمەتى

يەكەمىن كۆبوونەۋەى لىژنەى بالەى (TVET)

رېكخراوى (UNESCO) بە ھەماھەنگى مەزگۈل پلاندىنان ھەستا بە ئەنجامدانى يەكەمىن كۆبوونەۋەى لىژنەى بالەى (TVET) لە دىۋانى مەزگۈل پلاندىنان لە بىرۋارى (۲۰۱۵/۱۲/۱)، بە بەشدارىكردى لايەنە پەرەپىدانەكان لە چەند مەزگۈل (سەرۋاكيەتى ئەنجۈمىنى مەزىران، مەزگۈل خويىندىن بالە و تويژىنەۋەى

وۆرکشۆپی پلانی بهردهوامی بهدییهتانی ووزهی خاوین بۆ شارهکان

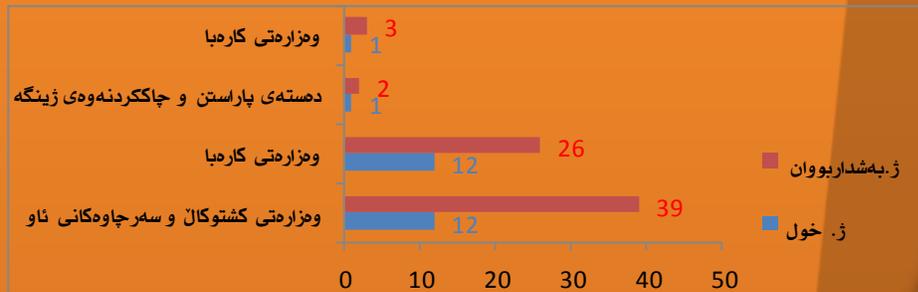

دایینکردنی ووزهی خاوین بۆ شارهکان، که (UNDP) له رێکهوتی (۱۳-۱۴)/۲/۲۰۱۵ له شاری ئەستهنبول بهرپۆهی برد. به مهبهستی هینانهدی و جیبهجیکردنی سیاسهتی حکومهته خۆجیبهکان لهچۆنیهتی بهکارهینان و زیادکردنی تواناکان لهبواری بهدییهتانی ووزهی خاوین بۆ شارهکان .

شانیدیکی کوردستان که پیک هاتبوو له بهرپزان شیروان اسعد قادر بریکاری ووزارهت و بهرپۆهبهری گشتی هاوکاری و ههماهنگی په رهپیدان، له گهڵ نوینهرانی ئەنجومهنی ههر سێ پارێزگا کهی ههرێم و نوینهرانی سه رجه م پارێزگا کانی تری عیراق و نوینهرانی چه ند ووزارهتیک له بهغدا، به شداریان کرد له وۆرکشۆپی پلانی بهردهوامی

ئهم خولانهی له ماوهی (۳) مانگی رابردوو ئەنجام دراوین بریتین له مانه :

دامهزراره	ژ. خول	ژ. به شداریبووان	ئاژانسی	شوینی خول
وزارهتی کشتوکال و سه رچاوهکانی ئاو	۱۲	۲۹	جایکا	ئوردن
وزارهتی کارهبا	۱۲	۲۶	جایکا	ئوردن
دهستهی پاراستن و چاککردنهوهی زینگه	۱	۲	جایکا	ژاپۆن
وزارهتی کارهبا	۱	۳	جایکا	ژاپۆن

سوودمه ندیبووانی خولهکانی جایکا بهم شیوهیه بوو: (۷۰) فه رمانبهر سوودمه ند بوون له کۆی (۲۶) خول.

پێکھێنانی بۆردیکی بالا له هەریمی کوردستان بۆ پەرەپێدانی مەرۆکی

بارودۆخی هەنووکەیی هەریمی کوردستان و پۆلی پەرەپێدان و بەرزکردنەوی ئاستی فەرمانبەرانى کەرتى گشتى له گەشەسەندنى ئابووریدا بۆ شارەزایان خستەروو.

دواتر پلانیکی کار بە مەبەستی مسۆگەرکردنی سەرچاوەیەکی دارایی بۆ بنیاتنانی باڵەخانەى کىپا KIPA دارێژرا لەلایەن شاندەگەو، رادەستی کۆیکا و لایەنى جییه جیکار کران.

هەر له چوارچۆی ئەم سەردانەدا بە وردی پێداچوونەو بە بۆ خشتەى پڕۆگرامى سى مانگی گروپى یەكەمى ئامادەکردنى رَاهینەران کرا. هەر وها یەكێك له بەشداربووان وەك رابەرى تیم دەستنیشانکرا. له کۆتاییدا بریاردا بۆردیکی بالا له هەریمی کوردستان بۆ پەرەپێدان و رَاهینان پیکبەینریت، بە جۆرێك ئەندامانى نوینەرى پەرلەمانى کوردستان و

سەرۆکیەتیی ئەنجومەنى وەزیران و وەزارەتمان بن. لیژنەییەکیش بۆ نووسین و دارشتنی رەشئوسى یاسا و سیاساتى پەرەپێدان و رَاهینان بۆ کەرتى گشتى له هەریمی کوردستان،

لەلایەن وەزارەتى پلاندانانەو دابنریت. دوابەدوای ئاراستەکردنى نووسراوى فەرمى وەزارەتمان بۆ KOICA،

بە مەبەستى فەراهەمکردنى سەرچاوەیەکی دارایی بۆ بنیاتنانی باڵەخانەى KIPA، پێشنىازى بەدواداچوونى بەردەوام لەلایەن

KDS و وەزارەتمان لەمەر ئەم بابەتە کرا. ئەمە جگە له تەرخانکردنى بودجەییەکی سالانەى تايبەت بۆ

خولەکانى رَاهینان، كە مەبەست تییدا جییه جیکاردنى ماستەرپلانى (KIPA) یەو، تاوێكو ببیتە کاراییەکی

یاریدەدەر بۆئەو رَاهینەرانى ئامادەکراو بتوانن خولەکانى ماستەرپلانىگە جییه جیکەن لەکاتى گەرانەوہیاندا.

له چوارچۆی پڕۆژەى هاوبەشى وەزارەتى پلاندانان لەگەل ولاتى کۆریای باشوور لەرێگەى ئازانسى کۆیکای نیودەولتەتى (KOICA)، شاندیکی بالا له هەریمی کوردستان كە پیک هاتبوون له ئەندام پەرلەمان و رايۆژکارو بەرپۆهەرى گشتى و پسرۆرانى بواری پەرەپێدانی مەرۆکی سەردانى ولاتى کۆریای باشوور یان کرد له ریکەوتى (۱۵-۲۹)/۱۱/۲۰۱۵.

مەبەست لەم سەردانە سوود وەرگرتن بوو له ئەزمونی ولاتى ناوبراو له بواری پەرەپێدانی مەرۆکی، بۆ ئەو ستراتیجیەتى سەرچاوەى مەرۆکی بۆ هەریمی کوردستان بنووسریتەو و یاسایەك بۆ رَاهینان دابریژن له ژیر رۆشنىای (دیدگای حکومەتى هەریم ۲۰۲۰).

شایەنى باسە دواى گەشتنى شاندەگە لەلایەن هەردوو لایەنە سەرەکییەكەى ئەم پڕۆژەییە دەزگای (KDS)

پەرەپێدانی ستراتیجى کۆریا و زانکۆى کۆنکۆک، پڕۆگرامیکی تۆکمەیان ئامادەکردبوو كە چەند وۆرکوشۆپ و

سەردانى مەیدانیی بۆ ژمارەییەك له پەیمانگەکانى رَاهینان ئەنجامدا، لەوانە: پەیمانگای LOGODI، پەیمانگای

پەرەپێدانی مەرۆکی گیونگی و سەنتەرى گیونگی بۆ داهینان و تازەگەرى ئابوورى.

سەرەتای پڕۆگرامەكە شاندی ناوبراو وینەییەکی لەسەر

تاوتويۇكرىنى رەشنىۋىسى ياساى راھىنەن لە ئىدىيۇ كۆنفرانسىدا

- راھىنەن بۇ حكومەتى ھەرىم.
- بەدواداچوونى نووسراوى فەرمىيى وھزارەتمان بۇ كۆيكا بەمەبەستى دابىن كرىنى سەرجاۋەيەكى دارايى بۇ دروست كرىنى بالەخانەى كىيا.
- بەدواداچوونى پىرۇگرامى گروپى يەكەمى راھىنەران و ئاستى پابەندبوونىان لەو كۆرسە سى مانگىيەى ولاتى كۆرياي باشوور.
- وەرگرتنى بىروپاي راھىنەران لە سەر پىرۇگرامى مانگانەيان.
- لە ئاكامى تەلەكۆنفرانسەكەدا بىپاردرا راپۇرتىكى دوو ھەفتەيى و مانگانە لەمەر رەوشى راھىنەران ئاراستەى بەرپۆبەرايەتى گشتىي پەرەپىدانى مرؤيى بكرىت.

- بە مەبەستى بەدواداچوونى پىرۇژەى پەرەپىدانى مرؤيى رۇژى دووشەممە ۲۰۱۵/۱۲/۷ بەرپۆبەرايەتى گشتى پەرەپىدانى مرؤيى تەلەكۆنفرانسىكىان ئەنجامدا لە نيوان ئەندامانى بالى پىرۇژەكەو شارەزايانى كۆرى.
- ئەم تەلەكۆنفرانسە دواى گەرپانەوہى شاندى بالى ھەرىمى كوردستان لە كۆرياي باشوور، كە بە مەبەستى دارشتنى ياساۋ سياساتى راھىنەن بۇ حكومەتى ھەرىم سەردانى ئەم ولاتەيان كرىدبوو، پىكخرا.
- لەميانەى تەلەكۆنفرانسەكەدا جەخت لەسەر ئەم خالانەى خواروہە كرا:
- خستەرووى بەرەو پىش چوونەكانى تىمى بالە لەسەر دارشتنى ستراتىجىيەتى پەرەپىدانى مرؤيى و سياساتى

۷۰۰ کاندیدی تواناسازی به سهرکه وتووئی گهرانه وه

(۶۹۰۱)ی سهرۆکایه تی ئه نجومه نی وه زیران پرۆسه ی مامه له کردنی کاندیدانی تواناسازی ده ستیپیکرایه وه. جیی ئاماره یه پرۆزانه چه ندین مامه له ی تواناسازی له وه زارته ی پلاندانان پای ده کرین.

ئه وه له کاتی که دایه که نوینه ری وه زارته له گه ل نوینه رانی سهرۆکایه تی ئه نجومه نی وه زیران و وه زارته ی خویندنی بالآ و تویرینه وه ی زانستی هه موو پرۆزانی دووشه ممه و چوارشه ممه به مه به ستی به دوادا چوون و چاره سه رکردنی داواکاری کاندیدانی تواناسازی کۆده بیته وه.

به پیی دواین ئامار (۷۰۰) سه و ته سه د کاندید خویندنه که یان به سهرکه وتووئی ته واو کردو وه گه راونه ته وه. وه زارته هاوکاری سه رجه میانی کردو وه بۆ ئه وه ی له فه رمانگه کانیان ده ستبه کاری بوونه وه یان بۆ بکریت. هی لکاری ئه و ولاتانه ی کاندیدانمان لیی ده خوینن و خسته ی تایبه ته به ژماره ی کاندیدانی گه شت کردو به پیی پروانه و پاریزگان له خواره وه نیشان دراوه.

دوای ئه وه ی به فه رمانی سهرۆکایه تی ئه نجومه نی وه زیران ژماره (۳۰۶۵) له ۲۲/۵/۲۰۱۴ سه رجه م مامه له کانی تواناسازی به هۆی گرفت ی داراییه وه وه ستییران، نوینه ری وه زارتمان له گه ل نوینه رانی سهرۆکایه تی ئه نجومه نی وه زیران و وه زارته ی خویندنی بالآ، به مه به ستی چۆنیه تی راپه راندنی کاروباری کاندیدان کۆبوونه وه یه کیان سازدا. ئه وه بوو پرۆزی ۲۶ ی ئابی ۲۰۱۵ به فه رمانی ژماره

خسته ی کاندیدانی گه شت کردو به پیی پروانه	
ژماره ی گه شت کردووان	پروانه
869	ماستر
66	دکتورا
935	کۆی گشتی

خسته ی گه شت کردووان به پیی پاریزگا	
ژماره ی گه شت کردووان	پاریزگا
498	هه ولیر
304	سلیمانی
133	دهۆک
935	کۆی گشتی